

Fallbeskrivningar

Fall 1: Sten

Sten är 84 år och hans demenssjukdom ger framförallt symtom på svårigheter att orientera sig i tid och rum samt hitta någon ro i tillvaron på demensboendet. Han är fysiskt aktiv och mycket rörlig. Sten är också morgonpig och det är inte ovanligt att nattpersonalen hittar honom vid ytterdörren fullt påklädd klockan sex på morgon. Då rycker han ofta irriterat i dörren. De flesta morgnar går det bra att avleda honom genom att erbjuda frukost tills dess att dagpersonalen kommer. I början kunde man låta Sten gå ut själv mitt på dagen eftersom han inte gick så långt utan höll sig i närheten av boendet. Dagpersonalen försöker att så ofta som möjligt följa med honom ut eftersom han numera inte kan gå själv och inte heller kan avledas att göra något annat. Sten är mer och mer irriterad över att man vill hindra honom från att gå ut när han vill eller gå in i andras lägenheter. Även om man försöker avleda så är Sten oförstående inför varför man överhuvudtaget lägger sig i hans göromål. Oron är som störst efter att frun varit på besök vilket har lett till att hon tycker det är svårt att komma och hälsa på.

Stens oro har förstärkts och det har hänt att han försökt ta sig ut genom fönstret eller smitit ut när någon besökare kommit. Nu kan inte Sten längre se till att ha adekvata kläder på sig vilket hände tidigt en morgon då nattpersonalen såg honom bege sig ut när det var minus 10 grader utan ytterkläder och i bara tofflor. Sten var då oerhört arg och vägrade att gå tillbaka till boendet. Varje dag är man orolig för om Sten ska ta sig ut och framförallt för att man inte längre kan garantera hans säkerhet.

Fall 2: Stina

Stina är 79 år och har under stora delar av sitt liv vårdats på institution. De senaste 20 åren har hon emellertid haft en egen lägenhet med boendestöd. Stina har en bipolär sjukdom men har nu också drabbats av en demenssjukdom. Sedan en tid tillbaka bor hon därför i ett demensboende där hon verkar trivas bra. Men det har fungerat allt sämre med medicineringen. Stina har slutat att sova om nätterna, hon är mycket misstänksam mot personalen och vägrar ta emot några läkemedel. Stina tenderar att bli allt mer uppvarvad och både andra boende, och framförallt deras anhöriga, tycker att det är skrämmande. Den dagen då Stina rusade genom vardagsrummet utan kläder samtidigt som hon skrek obegripligt menade flera anhöriga att nu måste hon flytta därifrån.

Personal från den öppna psykiatriska vården har varit på besök men inte lyckats få Stina att ta sin medicin så vårdintyg verkar vara det enda alternativ som kvarstår. Det leder så småningom till handräckning med hjälp av polis till psykakuten där Stina får medicin mot sin vilja. Vårdpersonalen på psykakuten reagerar starkt på att man låtit det gå så långt. De menar att eftersom Stina också har en demenssjukdom är det oetiskt att ta henne från sin invanda miljö och medicinera henne med tvång utan att man sedan kan kommunicera med henne om vad som hänt och vad som orsakat det. De tycker att man istället borde kunna se till att hon får sin medicin i kaffet eller krossad under pålägget på smörgåsen.

Fall 3: Elsa

Elsa är 89 år och har på grund av sin demenssjukdom tappat stora delar av sitt verbala språk. Elsa kommunicerar istället med livliga uttryck om både det hon tycker om och om det hon inte tycker om. De andra boende är lite rädda för henne och en av de mer pigga grannarna säger att Elsas humör är som vårvädret – omväxlande. Elsa har ett omfattande vårdbehov och flera somatiska sjukdomar som hon medicineras för. De stora utmaningarna ligger i att få Elsa att duscha, byta kläder och inkontinensskydd. Trots sin ålder och sin sjukdom är Elsa stark och snabb. Det har hänt en hel del incidenter vid den personliga hygienens bl.a. har Elsa bitit personal och dragit personal i håret. Elsa kastar sig ibland bakåt på ett som personalen upplever det livsfarligt sätt när de ska ta henne till toaletten. Men inte bara personal kan få sig en smäll, det händer även att Elsa nyper andra boende hårt.

Vårdpersonalen tycker att Elsa har sina goda stunder som man försöker att ta tillvara men hygiensituationerna är tärande för alla parter. Det är också svårt att förklara för de anhöriga till andra boende varför de har blåmärken efter Elsas nyp. Man har försökt vänta ut Elsa och lockat med olika saker som man vet att hon tycker om men det lyckas inte alltid. Det är svårast när man vet att dottern ska komma på besök eftersom hon skäller ut personalen om Elsa luktar eller är smutsig och blöt. Dottern är samtidigt upprörd över att man försöker tvinga Elsa till duschen. Elsas dotter menar att det måste vara personalen som gör fel eftersom Elsa alltid varit mycket noggrann med sitt utseende och sin hygien.

Fall 4: Ingrid

Ingrid är 86 år och har en demenssjukdom och kan inte längre stå på sina ben. Ingrid är ofta ledsen och ängslig och pratar om att hon vill hem eller gå till sin Gunnar. När personalen säger till henne att hon inte kan gå själv eller försöker avleda henne klappar hon dem på armen eller kinden och säger ja, ja men försöker sedan resa sig ur rullstolen. Ingrid förstår inte varför de snälla flickorna vill hindra henne från att gå, för inte har väl hon gjort dem något illa. Ingrid minns inte det som sägs till henne och blir nästan mer ängslig och irriterad när personalen försöker få henne att tänka eller göra något annat än att gå själv. Det har hänt vid flera tillfällen att Ingrid rest sig upp och sedan fallit handlöst.

Fall 5: Ragnhild

Ragnhild är 74 år och har en demenssjukdom. Sture, hennes livskamrat, sköter trots det stora omvårdnadsbehovet Ragnhild i hemmet med stöd av hemsjukvård och hemtjänst. Ragnhilds stora omvårdnadsbehov innebär att hon behöver hjälp med allt inklusive medicin. Medicinen krossas oftast och mosas i äppelmos. De läkemedel Ragnhild får är livsviktiga och utan dem skulle hon riskera att bl.a. få lungödem. Nu har Ragnhild fått en rejäl infektion och det har sammanfallit med att hon allt oftare spottar ut sin medicin. Det innebär att Ragnhild inte heller tar den ordinerade antibiotikan med följd att infektionen förvärras snabbt. Ragnhilds make tycker att personalen är alldeles för passiv och bara vill att hon ska dö och därför inte gör något. Ragnhilds make säger att det är självklart att hon ska ha sin medicin för hon förstår ju inte sitt eget bästa. Hon vill ju inte dö, menar han, och han kan inte förstå varför man ska bejaka hennes vilja då hon är lika oförståndig som ett nyfött barn.